

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Psevdo-Poenitens Correctvs. Sive Doctrina Ecclesiae
Catholicæ, & Sanctorum, solemniorúmque Doctorum, De
Vera Poenitentia ...**

Dionysius <aus Werle>

Coloniæ Agrippinæ, 1692

Cap. 3. De Purgatorii acerbitate ac diuturnitate; nec non de indiscretione
tam Confessarii, quàm Confitentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41634

dos; si eidem inculcet ea, quæ infra c. 7. num. 1. 2. & 3. docentur.

CAPUT III.

De Purgatorii acerbitate ac diuturnitate ; nec non de indiscretione tam Confessarii, quàm Confitentis.

I. **G**VILLERMVS, ab año 1228. usque ad 1249. Episcopus Paris. Doctor profundus & unctus, in Tract. de sacram. Poenit. c. 55. *unus*, inquit, *& idem poenitēs* (ab omni poena) *liberari potest & absolvi, diversarum* [i.e. magis aut minus rigidarum] *poenitentiæ iniunctione : Et equaliter peccantibus atque poenitentibus iniungi salubriter possunt inæquales poenitentia seu satisfactiones (nimirum dum unus Confessarius sic, alius verò aliter iudicat) Cum enim in arbitrio Confessoris*

¶

7. & voluntate poenitentialem satisfactionem positam esse dicamus; dicimus consequenter, quod in bonâ fide ipsius hoc positum est.

II. HOC AVTEM EXIGIT BONA FIDES, ut consulantur periti iuris coelestis atque Divini, vel SCRIPTA SANCTORVM atque prudentum, de poenentiâ atque iniunctione: Et quod debita deliberatione atque consilio poenitenti (sacerdos) iniunxit, hoc misericors Deus, tanquam gratam (ac sufficientem) satisfactionem a poenitente suscipit.... Et hanc dicimus esse potestatem Ecclesiae, & hoc ei in parte ista commissum; ut satisfactiones, quas ea fide atque consilio, quibus diximus, confitentibus (sacerdos) iniunxerit; ratas, gratas, & acceptas habeat misericors Deus. Nimirum, clave sacramentali non notabiliter errante in impositione poenitentiae, ut Gerson, Guillermo consentiens, in Regulis moralibus ait. id est, si sacerdos satisfactionem juxta San-

G 7

ctorum

Et eorum Patrum (eandem pro seculorū locorumque diversitate magis aut minus rigidè taxantium) scita iniungens; vel medium aliquem, vel saltem infimū veræ convenientisque justitiæ gradum attigerit; uti etiam Scotus in 4. dist. 19. quæst. unica, art. 5. docet.

III. Vnde Guillelmus loco cit. pluribus inculcat; necessarium esse, ut sacerdos *solerter & studiosè hic agat.* Et, *qui minore, inquit, diligētia uteretur in isto iudicio, quàm in iudicio seculari [ubi tantopere consuluntur libri legum ac iudiciorum; tam sollicitè examinatur factum; tanta circumspēctione pronūnciatur sententia] MANIFESTE NEGLIGENS ESSET, & INIQUVS, ATQVE INFIDELIS IVDEX.*

IV. *Petrus Lombardus, sive Magister sententiarum, ab a. 1159. ad 1164. Episcopus Paris. l. 4. dist. 20. §. 3. hunc titulum, ab innumeris in eum commentantibus probatū ponit:*

De

De illo, cui sacerdos **INDISCRETVS** iniunxit poenitentiam **PARVAM**, i. e. gravitati criminis nequaquam convenientem.

V. Cur autem sacerdos ille dicitur *indiscretus*, & *iniquus atque infidelis iudex*? Audi Magistrum: si non sufficiat, inquit, dolor interior simul cum poena iniuncta, addet **DEVS** poenam: nimirum in altera vita.

VI. Quam verò acerba sit illa, quam Deus in altera vita infligit & addit, purgatorii poena, **S. AVGVSTINVS** in psalmum 37. ad versum 1. his verbis insinuat: *Quia (1. Cor 3.) dicitur: salvus erit; contemnitur ille (emendatorius) ignis: Gravior tamen erit ille ignis, quam quicquid potest homo pati in hac vita. Et post pauca: ista, quae hic sunt mala (quæque pertulerunt Martyres in confessione Christi; adeoque & ignis nostri tormenta) MVLTO FACILIORA SVNT.*

VII. Sanctus quoque **ANSCHARIVS,**

RIUS, Archiepiscopus Hamburgensis
 (año. 865. defunctus) à s. Joh. Bapt. &
 Petro Ap. in extasi fuit ductus ad locū
 quendam, quem purgatorium esse,
 nemine narrante, certissime sciebat:
 ubi (ductoribus eum relinquentibus)
 cum multa passus esset, præcipue tamen
 tenebras densissimas, pressurasque im-
 manissimas & suffocationes visus est to-
 lerasse; atque omni memoriã ablatã hoc
 solum vix cogitare sufficiebat, quomodo
 tam immanis posset aliqua existere pœ-
 na: Cumque per TRIDIUM, ut ipse
 putabat, ibi cruciaretur, (quod spatium
 illi MILLE ANNIS LONGIUS
 propter immensam pœnam visum est)
 rursum redeunt jam dicti viri, &c. ita
 S. Rembertus ejus discipulus, & in Ca-
 thedrã Hãburgensi (cui sub S. Anschario
 unita fuit, & tandem prævaluit Bre-
 mensis) successor, año. 888. 4. Febr. de-
 functus, in vitã ejusdem, apud Bolland.
 Tomo 1. Febr. & apud Mabillon.
 seculi 4. Benedistini parte 2.

Magna

Magna fuit pœna B. Laurentii in craticulâ, & etiam B. Bartholomæi; sed nihil fuerunt respectu pœna Purgatorij; in tantum, quod momentum videtur mille anni, inquit S. VINCENTIUS Ferrerius, Domin. 15. post Trinit. serm. 2. immò S. Maria Magd. de Pazzis, anno 1587. Visis in raptu purgatorii supplicii, Tormenta, inquit, omnia à sanctis Martyribus tolerata, horum respectu sunt instar horti amenissimi. ut Tomo 6. Maj. p. 238. licet videre.

VIII. Porro; quoad purgatorii DIUTURNITATEM, Thomas Cantipratanus, circa annum D. 1250. ex Ord. Præd. suffraganeus Cameracensis, in vitâ *S. Ludgardis* l. 2. c. 7. testatur, se se ab ipsamet audisse, quòd *Innocentius III. Viſ* [ut ejus conciones, aliaque & scripta & acta testatur] apprimè zelotus, & Pontifex aliàs undequaque laudatissimus, anno 1216. 16. Julii defunctus, eidem in horribili flammâ apparens dixerit: *Tres ob causas ita crucior;*

crucior; quæ etiam, æternis supplicijs me
 iustissimè addixissent, nisi per interces-
 sionem piissimæ Matris Dei, cui monaste-
 rium condidi, in extremis me pœnituis-
 set: Et æternam quidem mortem evasi;
 sed pœnis atrocissimis usque ad iudicij
 diem cruciabor. Causarum verò ista-
 rum prima, juxta Theophilum Raynau-
 dum in opere, cui titulus est: *Mala è
 bonis Ecclesie*, lib. 2. sect. 3. c. 5. §. 18. fuit
 profusio Ecclesiastici census in necessari-
 os suos. Secunda, haud tenuis expensæ
 collocatio in structuras gentilitio nomine
 donatas. Tertia, promotio multorum è
 suis, sive familiaribus, sive necessariis
 ad amplissimas dignitates Ecclesiasticas.

IX. Idemque iudicium [de Purgato-
 rii videlicet pœnis usque ad mundi finem
 ferendis] animas valde multas,
 per similitudines corporeas hor-
 rendo in igne visas manere, qui-
 dam à mortuis resuscitatus ex ore du-
 ctoris Angeli retulit S. BONIFACIO,
 Germanorum Apostolo, ut ipse, cla-
 rissimus

rissimus Regni Christi athleta ab Ottone Frisingensi l. 5. c. 33. meritissimo jure vocatus, in epist. ad Eadburgam Virginem (quæ est apud Letznerum prima, apud Serarium verò 21.) testatur.

X. Et religiosissimo cuidam Presbytero, cui nomen *Henigils*, ultimam ætatem pane cibario & aquâ sustentanti, *Drichelmus* quidam pater-familias, pariter & ex mortuis redivivus, & ab Angelo ductore edoctus, idem de plurimarum animarum à se in Purgatorio visarum pœnis usque ad diem Judicii duraturis narravit, apud ven. Bedam, qui id ex ipsius *Henigils* ore audivit, historiæ Ecclesiast. gentis Anglorum l. 5. c. 13. ubi etiam vide, quàm stupendo pœnitentiæ rigori se se idcirco manciparit *Drichelmus*; & quòd hominibus, quomodo tantæ austeritatis rigorem tolerare posset, interrogantibus responderit: *Frigidiora ego vidi. Austeriora ego vidi.*

XI. *Vettinus* etiam añ. 824. quendam

dam

dam Monachum, qui per opus aliquod peculiare communis vite corrumpit integritatem, usque ad finem mundi pœnis addictum Angelo ostendente vidit: de cuius visione n. 14. plura.

XII. Sancta quoque Mechtildi quaedam vice Beatorum omnium minimus, maximâ in gloriâ ostensus, dixit se raptorem fuisse, & nunquam opus bonum fecisse. *Et huc, ait, in gaudium quomodo intrasti? Et ille: omnia mala, quæ feci, non ex nequitia, sed quasi ex consuetudine, & melius nesciens perpetravi; quia ad hoc à parentibus nutritus eram; ideoque in fine per pœnitentiam misericordiam Dei sum consecutus. At CENTUM ANNIS fui in locis pœnarum, & multa pertuli tormenta; & nunc sola gratuita Dei pietate huc in requiem sum deductus.* ita Revelationes S. Mecht. lib. I, cap. 33.

XIII. Quis autem non mallet aliquot annis bis terve in hebdomadâ jejunare in pane & aquâ, quàm vel in
nostro

nostro igne per unam duntaxat horam
 (corpore & animâ per Dei potentiam
 fervatis) vivus ardere? immò, cum
 nostri ignis tormenta juxta S. Augusti-
 num *multò faciliora* sint, quàm illius;
 quidnam de centum aut multò pluri-
 bus annis in illo agendis erit dicen-
 dum? Profectò, *ibi erit una hora gravi-
 or in pœna, quam hic centum anni in
 amarissima pœnitentia*: quemadmodũ
 Religiosissimus ille Thomas à Kempis
 l. i. de imit. Chr. c. 24. loquitur de infer-
 no: Esto hujus tormenta, saltem respec-
 tu pœnæ damni, rabidæque & furio-
 sissimæ desperationis sint graviora. Et
 quidnam fiet de eo, qui ex nequitia &
 meliùs sciens perpetrat mala; quando-
 quidem ille, qui non ex nequitia, &
 meliùs nesciens peccaverat, centum
 annis in locis pœnarum fuit?

XIV. Quin & piissimus ille Impera-
 tor, Carolus Magnus, (qui, ut rectif-
 simè l. i. scribit Nithardus, *omnem Euro-
 pam omni bonitate repletam reliquit*,
 &

& nunc colitur inter Sanctos) anno 814.
 28. Joan. defunctus; adhuc anno 824.
 30. Octob. idest, undecimo post obi-
 tum anno fermè elapso, ob aliquot
 simplicis fornicationis peccata, hic
 non penitus expiata, in magnâ pœnarû
 deformitate visus est à Religiosissimo
 Monasterii Augiensis Ascetâ WET-
 TINO, paulò ante mortem ad mundi
 alterius loca extra se rapto: uti ex ore
 ipsius Wettini testantur, *Hetto* (aliàs
 Heyto, Heydo vel Hayto) Episcopus
 Basileensis, & Abbas Augiensis, vir pla-
 nè incomparabilis, ac ejusdem Caroli
 M. anno 811. ad Nicephorum Orientis
 Imperatorem Legatus, apud Mabillo-
 nium, seculo 4. Benedictino, parte 2.
 pag. 268. & Walafridus strabo ibid. pag.
 282. Hic añ. 825. in carmine Heroico;
 ille autem añ. 824. in Prosâ *de visione*
Wettini. Cujus etiam, ut viri Religiosi-
 ssimi ac præstantissimi, obitum memo-
 rant per vetusti *Annales Veingartenses*
 ad annum 823. Tom. 4. *Analectorum*
 veterum

veterum Mabillonii. *Hepidannus* ad annum 823. et *Herm.* Contractus ad annum 824.

XV. Cumque Carolus M. sub nepote suo Lothario (Ludovici Pii, anno 840. defuncti filio ac successore) à S. *Rotchario* in medio Sanctorum visus, eundem fuerit ita affatus: *Fili; scias, quia ego sum Carolus; ego ob devotissimam fidelium Dei precem ereptus à poena, in hac collocatus sum gloria* [ut Mabillonius seculo 4. Bened. parte 1. pag. 668. ex Remigiani apud Rhemos Coenobii codice membranaceo, annos bene 800. præferente refert) verisimillimum est, eum tunc non ita pridem liberatum; adeoque ultra, vel saltem ad 26. annos in pœnis fuisse.

XVI. Pro quonam verò plura sacrificiorum ac precum suffragia sunt Deo oblata, quam pro tanto, cunctisque tam charo Monarcha? Præsertim cum ipse tribus ante obitum annis de rebus suis disponens, duas thesaurorum privatorem

vatorum tertias , statim sub sigillo re-
 positas , eleemosynæ nomine legaverit
 universis per Germaniam , Italiam &
 Galliam Ecclesiis Metropolitanis &
 Cathedralibus post suum obitum di-
 stribuendas ; una duntaxat tertia sibi-
 met reservata: Quam & ipsam (multis
 utique incrementis per triennium au-
 ctam) post mortem suam dividi jussit in
 4. partes ; ita , ut una quidem supradictis
 duabus tertiis *adderetur* ; altera (quæ
 respectu omnium non nisi duodecima
 erat) à filiis ac filiabus , nepotibusque ac
 neptibus suis *assumpta* , ac *justa & ra-
 tionabili inter eos partitione dividere-
 tur* ; tertia verò , **CONSUETO
 CHRISTIANIS MORE** , in usum
 pauperum erogaretur ; quarta simili
 modo , nomine eleemosynæ in servorum
 & ancillarum , usibus Palatii famulan-
 tium , sustentationem distributa veni-
 ret. Atque hæc omnia filius ejus Ludo-
 vicus , qui divina ei jussione successit,
**QUAM CELERRIME POTE-
 RAT,**

RAT, post ejus obitum summa devo-
 tione adimplere curavit. ut Eginhardus
 in vita Caroli M. cap. 10. testatur. Nec
 ullum est dubium, quin per dispositio-
 nem & adimplentem jam dictam pro
 anima ejus carne soluta Missarum ac
 precum suffragia fuerint intenta atque
 obtenta; quandoquidem ea Carolus M.
 etiam extra fines Imperii pro anima
 dilectissimi sibi Hadriani Papæ quasi-
 vit: *Dalmaticas & pallia*, inquit ipse in
 epist: ad Offam Regem Merciorum in
 Anglia, *ad singulas sedes Episcopales*
Regni vestri, vel (i. e. et) Ethelredi di-
reximus in eleemosynam Domini Apo-
stolici Hadriani; DEPRECANTES,
 UT PRO EO INTERCEDI JU-
 BEATIS. apud Willelm. Malinesburi-
 ens. de gestis Regum Angl. l. 1. c. 4. Et
 Theganus de gestis Ludevvici pii, cap.
 7. CUM MAXIMA inquit, FESTI-
 NATIONE jussit [Ludevvicus]
 ostendere sibi omnes thesauros Patris, in
 auro, in argēto, in gemmis pretiosissimis,

H

G

& in omni suppellectile. Dedit sororibus
 suis partem earum legalem; & quicquid
 remanserat, dedit PRO ANIMA PA-
 TRIS. Maximam partem thesauri
 misit Romam temporibus B. Leonis Papa;
 & quicquid super hoc remanserat, sa-
 cerdotibus & pauperibus, aduenis,
 viduis, orphanisque omnia distribuit;
 nihil sibi reservans præter unam men-
 sam argenteam ob amorem Patris; &
 tamen eam alio pretio redemit, QUOD
 PRO PATRE TRADIDIT. ita
 Chor episcopus ille Trevirensis, Ludo-
 vico pio Coævus. Unde hoc seculum,
 pro defunctis Parentibus parum solli-
 citum, salutare sumat exemplum.

XVII, Ipsum quoque Ludovicum
 Pium, anno 840. 20. Junii piissimè de-
 functum, anno 874. sive post ejus obi-
 tum 34. Ludovicus junior, ejusdem
 filius, Rex Germaniæ [Princeps ingenio
 callidissimus, & consilio providentis-
 simus, ut Regino ad annum 876. testa-
 tur] diebus Quadragesima, cum Franco-
 furti,

furti, negotiis secularium rerum depo-
sitis, orationi vacaret, quadam nocte in
somnis vidit in angustiis constitutum;
qui eum hoc modo Latino affatus est
sermone: Adjuro te per Dominum no-
JESUM CHRISTUM, *ut me*
eripias ab his tormentis, in quibus deti-
neor; ut tandem aliquando vitam possins
habere aeternam. Hac ergo visione per-
territus, epistolas per cuncta regni sui
Monasteria destinavit; obnixè postu-
lans, ut anima in tormentis posita suis
apud Dominum precibus intervenirent.
ut referunt Annales Francorum Ful-
denses, per plures viros, rebus in iisdē
contentis coævus scripti, ad annum
874. Causa verò, ob quam virtuosis-
simus ac devotissimus Imperator tot
annis in Purgatorio cruciatus fuit, ibi-
dem memoratur fuisse, quòd sibi com-
missorum errata, dum potuit, non cor-
rexit. ita & Regino ad annum 874. Vide
etiam Herm. Contractum ad annū 874.
& sigebertum ad añ. 875.

XVIII. Quidam etiam Presbyter, nomine Arnulphus, *JAM DIU defunctus*, quia negligenter de animæ salute egerat; gravitatem personæ ejus competentem non servaverat; sæpius otio vacaverat; & quia aliquando in indicto jejunio carnem manducaverat; aliaque similiter interdicta in escâ & potu frequenter usurpaverat, in Purgatorio cruciatus; tandem per S. Rembertum pro eo continuis 40. diebus in solo pane, sale, & aqua jejunantem (ac procul dubio insuper diu noctuq; pro eodem ferventissimè orantem, & quotidie sacrificium mente purissimâ offerentē) est liberatus; ut testatur author vitæ S. Remberti, eidem coævus, cap. 8. Surii, Mabillonii, & continuatorum Bollandi judicio, *vir gravis*; si tamen unicus; quandoquidem Adamus Bremensis cap. 32. scribit, vitam S. Remberti à fratribus Corbeje novæ datam fuisse. Ubinam verò tu, qui multò pejùs, quam Arnulphus

phus ille, vixisti, aliquem S. Remberto similem, tot & tanta pro te facientem invenies?

XIX. Denique quidam Diaconus, pro eo, quòd semel pectora cujusdam mulieris, *mente* venialiter duntaxat *malignâ* (exiguam videlicet, eamque non Venream sensualitatem captando) amplexus, eandem culpam præ verecundiâ non fuerat confessus (tam indignus eo tempore censebatur esse, & reverâ est clerico castitatem professio, vel venialis, & non spurcus feminæ tactus; ut is ejus reatum non dico præ nimiâ verecundiâ in confessione sacerdoti celare, sed maximâ cum erubescentiâ confiteri deberet!) Diaconus, inquam, ille pro veniali & nugatorio feminæ tactu per integros 30. dies, ab ingenti dæmonum, horribili cum fremitu eundem insequentium & torque-re volentium, turbâ, timore nimio fuit angustiatus; ac tandem per S. *Baltheram* anachoretam, pro eodem cum

Alberti

lachrymis supplicantem est liberatus ;
 teste Poëta anonymo, Alberti, Eboracensis ab anno 767. usque post 781. Episcopi discipulo, in historiâ de Pontificibus & sanctis Ecclesiæ Eboracensis, circa annum 785. scriptâ ; apud Mabillon. seculo 3. Benedictino, parte 2. pag. 562. & 563. ubi epitheton illud *malignâ*, ratione meriti in significatione non strictâ sed latâ usurpat author ; quandoquidem Diaconus ille peccatum mortale præ verecundiâ non confessus , fuisset in æternum damnatus.

XX. Quàm verò immensus fuerit ejusdem Diaconi tanto tempore timor, horror & tremor, colligi quoque potest ex eo, quòd *B. Maurilius*, Archiepiscopus Rothomag. sub Willielmo I. Anglorum Rege, eâ Galliæ partem tenente, post *benè & sanctè actâ vitam naturali morte resolutus*; sed post dimidiam fermè diem, ut visa hominibus intimaret, ad corpus redire jussus ; ex ore comitum Angelorum retulit, se ex præcepto

cepto Dei, dæmonum visione terrificari debuisse; quatenus, inquit, veniales culpa, quas confessione non dilueram, pavore horrendarum formarum purgarentur; moxque ista subjunxit: *Cum dicto (Angelorum, Deum id præcepisse ferentium) astitit tanta demonum vis, hastilia acuta vibrantium, ignesque efflantium, ut ager ferreus, aër flammeus videretur: EORUM HORRORE ITA SUM AFFECTUS, ut, si terra dehisceret, si coelum patefceret, tuto mihi utrobique refugiendum non assequerem. Ita meticulosus, dum, quò vadam, dubito; repente (ut hæc dicens vestra saluti, nisi negligitis, consulere) halitum recepi, confestim effusus. Dixit; & cum verbo penè spiritum emisit.* ita Malmesbur. lib. 3. de Willielmo I. longè post med. edit. Londin. 1596. fol. 61. pag. 2. Et lib. 1. Conformit. fructu 8. parte 2. refertur, quòd diabolus S. Francisco tam terribilis apparuit, ut is præ timore loquelam amiserit;

quodque idem sanctissimus Pater dixerit: *Nullus diabolum respiciendo posset sustinere dicendo dimidium Pater noster, quin statim moreretur.*

XXI. Quod autem §. XIX. dicitur, non habet hunc sensum, quòd veniale peccatum non confiteri, sit novum veniale peccatum; sicut peccatum mortale non confitendo committitur novum peccatum mortale: sed quòd congrua pro dicto ibidem peccato veniali satisfactio fuerit neglecta; cuius quidem satisfactionis non exigua pars est humilis peccatorum confessio; præsertim si eadem [ut etiam in quibusdã peccatis venialibus contingit) erubescientiam habeat adjunctam.

XXII. Si verò in alterâ vitâ vel propter unum gravius Veniale peccatum tâ horribilis poena infligitur; quid mirum est, in plura mortalia, hic nequaquam, ut oportuit, punita, ibidem tam diu tamq; severè, ut hic §. VI. & sequentibus visum est, animadverti?

XXIII.

XXIII. Sacerdos igitur *solerter ac studiosè*, juxta doctrinam Guillermi, in principio hujus capituli, & secundum Regulam 7. capite 2. art. 2. allatam, non agens, ut confitens poenam convenientem, vel ab eo dictatam suscipiat; vel saltem [quò eandem per media oportuna redimere possit] agnoscat; sed eundem per blandam indulgentiam suam ad horribilia ac diuturna Purgatorii tormenta [ne quid de gehennâ loquar] deducens, non malè à Magistro hic §. 4. nec non à *Jacobo de vitriaco*, & *B. Petro Damiani*, supra cap. 2. art. 1. §. 15. & 17. citatis, dicitur *indiscretus*; & à Guillermo, hic §. 3. *manifestè iniquus atque infidelis iudex*: indiscretus, inquam, non erga confitentem duntaxat, sed etiam erga se ipsum; quia per hoc ipse prior, ut c. 2. art. 1. §. 13. visum est, in foveam horribilium poenarum cadit.

XXIV. Et homo sacerdotem quaerens, qui sibi pro peccatis gravibus

levissimam pœnitentiam injungat, est utique *indiscretus*, inhumanus, atque immitis & erga sacerdotem, quem secum in pœnas acerbissimas trahit, vel potius protrudit; & erga se ipsum: Quandoquidem, dum aliquot pœnitentialis myrrhæ saluberrimas & discretissimas doses, propter exiguam & brevem quandam amaritudinem, mox in jucundissimam dulcedinem convertendam pueriliter horret, res suas ita disponit, ut post hujus vitæ momentum, innumeros horrendorum ignium globos in Purgatorio habiturus sit devorandos.

XXV. *Confessionem debet semper comitari myrrha, & thus; id est, mortificatio carnis & oratio spiritus: Alterum sine altero aut parum, aut nihil prodest... Utrumque alteri suffragatur; dum constat, quod alterum sine altero reprobatur.* ita docet S. BERNARDUS serm. 91. de diversis.

XXVI. Et serm. 55. in Cant. *S*

nosmetipsos, inquit, dijudicaverimus, non utique iudicabimur. Bonum iudicium, quod me illi districto Divinoque iudicio subducit & abscondit. Prorsus horreo incidere in manus Dei viventis. Volo vultui iræ iudicatus presentari, non iudicandus. . . iudicabo proinde mala mea; iudicabo & bona: Mala melioribus curabo corrigere actibus, diluere lachrymis, punire jejuniis, cæterisque sanctæ laboribus disciplina: in bonis de me humiliter sentiam; & juxta præceptum Domini servum me inutilem reputabo; quia, quod facere debui, tantum feci. i. e. quod feci, facere debui; immò & multò plura.

XXVII. Verùm, ut idem sanctus ferm. 40. de diversis ait, illam [satisfactio- nis] hostiam singulariter accipit Altissimus, qua non est de propria sententiâ voluntatis, sed de præcipientis (sacerdotis) offertur imperio.

XXVIII. Et S. Gregorius (vel certè alius quidam Religiosissimus & sapien-

H 6

tissimus

tissimus author, ad duo fermè secula sub nomine S. Gregorii passim laudatus, totiusque Ecclesiæ iudicio probatus. Ad illa libri 1. Regum. c. 7. *Haueruntque aquam, &c.* libro suo 3. c. 5. *Dum mens, inquit, flendo compungitur, necesse est, ut etiam caro, quæ delectationibus subjacuit, affligatur ... Quæ tamen afflictio pœnitentiæ, ad delenda peccata TUNC DEMUM IDONEA EST, CUM SACERDOTIS FUERIT JUDICIO IMPERATA; cum ab eo confitentium actibus discussis, pro modo criminis onus eis decernitur afflictionis.*

XXIX. *Cum enim, inquit D. Thomas, satisfactio à sacerdote injuncta sit pars [Sacramenti] Pœnitentiæ; manifestum est, quòd operetur vi clavium; ita quòd amplius valet ad expiandum peccatum, quàm si proprio arbitrio homo faceret idem opus. ita ille Quodlibeto 3. qu. 28.*

XXX. Unde Catechismus Rom. de Pœnit.

Pœnit. Sacram. c. 10. docet, cuius
 maximo studio curandum esse, ut eum
 sibi sacerdotem deligat, qui (inter alia
 in eodem requisita) optimè norit, quæ
 cuique sceleri pœna conveniat.

XXXI. Immò ex his omnibus ma-
 nifestum est, quòd confitens non in-
 discretus meritò debèret sacerdotem
 indiscretum, qui pœnitentiam nimis
 parvam injungit (ut olim pœnitentes,
 supra c. 2. art. 2. Regula XI. laudati, &
 infra c. 8. art. 1. §. 6. & 7. laudandi fa-
 ciebant) rogare, ut injungeret aliam
 suis viribus & sceleribus convenien-
 tem. Quod si nos ipsos [secundùm
 Ecclesiæ iudicium] dijudicaremus,
 non utique iudicaremur, inquit Apost.
 1. cor. XI. v. 31.

XXXII. Iudicet ergo se ipsum
 [homo] & cum ipse in se protulerit
 severissimæ medicina; sed tamen medi-
 cina, sententiam; veniat & à Prepositis
 Sacramentorum accipiat satisfactionis
 suæ modum, inquit S. August. homilia

50. cap. 4. Hunc, inquam, accipiat, & magnâ cum sollicitudine expleat ; atque hanc Cardinalis Cajetani sententiam suo cordi inscribat ; *Qui in hac vitâ defunctos oblivioni dant, satisfacereque pro propriis peccatis negligunt; & ita justi sunt, ut vix cum gratiâ discedant; alienos à fructu omnium suffragiorum ibi crediderim ; quamvis multa pro eis hic fiant ; Divinâ ulciscente justitiâ hujusmodi duritiam cordis atque incuriam (& suffragia pro eisdem facta, non pro ipsis, sed pro aliis, qui magis digni sunt, acceptante) Vide Cajetanum tom. I. opusculorum, Tract. 16. de indulgentiis, quæst. 5. Et speculum Vitæ S. Francisci, anno 1509. Metis impressum, fol. 221. pag. 2.*

Ubi refertur, quòd quidam frater Minor, qui negligens fuerat in persolvendo officio pro fratribus defunctis, socio suo post mortem apparens dixerit, se in pœnis maximis esse ; atque ob dictam nunc negligentiam omnia pro se

se facta Missarum & Officiorum suffragia non sibi, sed aliis defunctis fratribus applicante Domino pro fuisse.

CAPUT IV.

Tantò unusquisque abstinere debet à licitis, quantò se meminisse & illicita perpetrasse.

I. **H**Æc equidem de dignis pœnitentiæ fructibus & operibus faciendis regula generalis, & olim sollicitè inculcata fuit, & nunc quoque omnino tenenda est: Nam S. GREG. homil. 20. in Evang. ut, inquit, secundum dignos pœnitentiæ fructus loquamur; sciendum est; quia quisquis illicita nulla commisit, huic jure conceditur, ut licitis (sui corporis commoditatibus & recreationibus) utatur; sicque pietatis opera faciat, ut tamen, si voluerit, ea, quæ mundi sunt, non relinquat: *At*

At